

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НОВОМ САДУ
Гж.913/14
13.11.2014. године
Нови Сад

У ИМЕ НАРОДА

Апелациони суд у Новом Саду, у већу састављеном од судија Татјане Миљуш, председника већа, Здравка Василића и Јасмине Дивнић, чланова већа, у парници тужиоца **В. К.** из В., ул. .... бр. ..., чији је пуномоћник З. А. из Б. Д. П., против **тужене Р. С.** коју заступа Д. п., Одељење у Н. С., ради накнаде рехабилитационе штете, вредност предмета спора; 45.703.200,00 динара, одлучујући о жалби тужиоца против пресуде Вишег суда у Новом Саду П.148/13 од 13. децембра 2013. године, у седници већа одржаној дана 13. новембра 2014. године, донео је

ПРЕСУДУ

Жалбу тужиоца **ОДБИЈА** и пресуду Вишег суда у Новом Саду П.148/13 од 13. децембра 2013. године **ПОТВРЂУЈЕ**.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П.148/13 од 13.12.2013. године одбијен је захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе тужену да му на име рехабилитационог обештећења – материјалне и нематеријалне штете исплати укупан износ од 45.703.200,00 динара и то по основу обављеног а неплаћеног рада у редовно радно време износ од 5.080.000,00 динара, обављеног а неплаћеног прековременог рада износ од 11.421.000,00 динара, неисплаћених плата за време незапослености по престанку лишења слободе износ од 2.371.200,00 динара, губитка пензија износ од 1.831.000,00 динара, губитка стана износ од 5.000.000,00 динара, новчане накнаде за психички бол износ од 10.000.000,00 динара и новчане накнаде за претрпљени страх износ од 10.000.000,00 динара. Тужилац је обавезан да туженој надокнади трошкове парничног поступка у износу од 45.000,00 динара у року од 15 дана.

Против наведене пресуде благовремену жалбу је поднео тужилац, којом пресуду побија из свих законских разлога.

Апелациони суд је испитао првостепену пресуду у границама жалбених и разлога на које пази по службеној дужности, према одредби члана 386. ст. 3. ЗПП и налази да је пресуда донета без битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. ст. 2. тач. 1., 2., 3., 5., 7. и 9. ЗПП. Неосновано тужилац жалбом указује на битне повреде одредаба парничног поступка из чл. 374 ст. 2 тач. 12 ЗПП-а, јер насупрот

жалбеним наводима побијана пресуда садржи јасне и непротивречне разлоге о битним чињеницама за одлуку о захтеву тужиоца.

У првостепеном поступку је утврђено да је сада пок. К. К. рођен ..... године у месту К., Општина Н., Република Ц. Г. и да је преминуо дана ..... године у В. Био је ожењен М. К., рођ. А. са којом је имао троје деце, ћерку М. (рођену .....), ћерку М. (рођену .....) и сина В. (рођеног .....). К. К. био је запослен као шеф механизације у Земљорадничкој задрузи „П.“, где је и ухапшен дана ..... године. Спроведен је најпре у истражни затвор у К., потом у затвор у Н. С., па у Б., одакле је пребачен на Г. о. где је био до августа – септембра 1952. године. Одлуком Комисије за прекршаје Народног одбора II реона Града Београда Уп. I бр. 71320/50, К. К. је кажњен као лице које је деловало на линији ИБ-а, на две године друштвено – корисног рада, али му та Одлука никада није уручена, нити је имао право на одбрану и правни лек. Казну је служио на Г. о. у ДП „М.“. Решењем Вишег суда у Новом Саду Рех 63/10 од 9.2.2011. године утврђено је да је наведена Одлука на основу које је К. К. осуђен на две године принудног рада ништава од тренутка доношења и да су ништаве све њене правне последице, те да се К. К. сматра неосуђиваним. Када је К. К. ухапшен, његова супруга је била трудна са тужиоцем. Живели су у половини куће у коју су се уселили након колонизације из Ц. Г., а у другој половини је живео стриц тужиоца са породицом. По повратку са Г. о., отац тужиоца је тешко налазио послове који су били лоше плаћени, а мајка никада није радила. О Г. о. и времену које је тамо провео отац тужиоца никада није причао и то је у њиховој кући била забрањена тема. Тужилац је са туженом дана 14.6.2013. године закључио Споразум о рехабилитационом обештећењу бр. ...-...-.../...-...-... Према овом Споразуму тужена се обавезала да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове које је претрпео због тога што му је отац био лишен слободe и што је растао без родитељског старања оца, исплати износ од 80.000,00 динара. У чл. 2 наведено је да ће тужена наведени износ исплатити тужиоцу у року од 30 дана од потписивања Споразума, док је у чл. 3 истог Споразума наведено да тужилац прихвата утврђени износ као рехабилитационо обештећење и да се одриче права да по овом основу потражује већи износ. У чл. 4 је констатовано да су потписивањем Споразума међусобна права и обавезе по основу рехабилитационог обештећења, на име накнаде нематеријалне штете уређена и да је тиме спорни правни однос између страна потписница регулисан у потпуности. Тужилац је дописом од дана 5.7.2013. године обавестио тужену да прихвата Споразум и својеручно га потписао.

Правилно је првостепени суд, ценећи писмене доказе приложене списима предмета и исказ тужиоца, утврдио чињенично стање, на које је правилно применио материјално право када одбија захтев тужиоца у целости.

Према одредби члана 26 став 1 Закона о рехабилитацији једино рехабилитовано лице (у конкретном случају пок. отац тужиоца К. К.) има право на обештећење за материјалну штету насталу због повреде права и слобода, у складу са законом којим се уређују облигациони односи. Стога право на све захтеване видове материјалне штете (неплаћени рад у редовно радно време и прековремени рад, накнада за време незапослености, изгубљена пензија, губитак стана) припада само рехабилитованом лицу, а не и тужиоцу као његовом законском наследнику. Тужилац је та права могао остварити једино по праву наслеђа односно евентуалном аналогном применом правила о наслеђивању. Према одредби члана 1 став 1 Закона о наслеђивању заоставштину чине сва наслеђивања подобна права која су оставиоцу припадала у тренутку смрти. У та права несумњиво спада и право на накнаду материјалне штете. Међутим обзиром да је правни претходник тужиоца преминуо 31.12.1968. године (дакле знатно пре доношења Закона о рехабилитацији, па самим тим и подношења захтева за његову рехабилитацију од стране тужиоца-његовог законског наследника) тужилац нема никаква права у

односу на евентуалну материјалну штету коју је трпело рехабилитовано лице, јер то право у време релевантно за утврђење постојања штете није имало ни рехабилитовано лице.

Надаље, према одредби члана 26 став 3 Закона о рехабилитацији рехабилитовано лице има право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе, у складу са ЗОО. Како је К. К. преминуо ..... године, није могао остварити право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе, нити је потраживање исте могло прећи на његове наследнике, јер није признато правноснажном одлуком или писменим споразумом, у складу са одредбом члана 204 ЗОО.

Тужиоцу као лицу из одредбе члана 7 став 5 Закона о рехабилитацији (деца рехабилитованог лица која су, за време трајање повреде права и слободе родитеља, рођена у установама за извршење санкција, односно која су у тим установама са њима провела део времена или су за то време расла без родитељског старања, једног, другог или оба родитеља) са основом у одредби члана 26 став 3 Закона о рехабилитацији припада право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе оца. Међутим како је тужилац је са туженом, дана 14.6.2013. године закључио напред наведени Споразум о рехабилитационом обештећењу, којим се тужена обавезала да тужиоцу по том основу (накнаде нематеријалне штете за душевне болове које је претрпео због тога што му је отац био лишен слободе и што је растао без родитељског старања свог оца) исплати износ од 80.000,00 динара, који износ је тужилац прихватио као рехабилитационо обештећење, одричући се права да по овом основу потражује већи износ, тиме је тај спорни правни однос између тужиоца и тужене регулисан у потпуности. Наиме предметни споразум има својство извршне исправе, сагласно одредби члана 28 Закона о рехабилитацији, те ће тужилац, у одсуству добровољне исплате туженог, подношењем предлога за извршење на основу споразума остварити прво на исплату накнаде са законском затезном каматом од падања туженог у доцњу до коначне исплате. Како је тужилац са туженом споразумом регулисао право накнаде нематеријалне штете из члана 26 став 3 Закона о рехабилитацији, која је јединствен вид нематеријалне штете због душевних болова због лишења слободе родитеља, а право на евентуалну другу нематеријалну штету му Закон о рехабилитацији не признаје, правилно је првостепени суд његов захтев за накнаду нематеријалне штете због психичких болова и страха у траженим износима одбио као неоснован. Управо са напред наведених разлога се, у недостатку захтева за поништај споразума о рехабилитационом обештећењу, сви жалбени наводи тужиоца којима побија наведени споразум (попут навода је је уговорени рок исплате био битан елеменат споразума, да је имао снагу раскидног услова и слично) и првостепену пресуду у делу одлуке о захтеву за накнаду нематеријалне штете, показују неоснованим.

Остали жалбени наводи тужиоца нису битни због чега нису посебно ни цењени, позивом на одредбу члана 396 став 1 ЗПП.

Неосновано тужилац побија и одлуку о трошковима парнице, жалбеним указивањем да је у складу са одредбом члана 12. ст. 2. Закона о рехабилитацији ослобођен плаћања трошкова поступка. Поступак рехабилитације је засебан поступак, који се води по правилима ванпарничног поступка у ком поступку се подносиоцу захтева за рехабилитацији чији циљ није остваривање добити, у поступку рехабилитације може одобрити бесплатна правна помоћ и може бити ослобођен од плаћања трошкова поступка (ст. 1. и 2. истог члана Закона о рехабилитацији). У поступку рехабилитације тужилац је, решењем Вишег суда у Новом Саду, као

подносилац захтева био ослобођен плаћања судских такси. Међутим одредба члана 12 Закона о рехабилитацији се односе само на поступак рехабилитације а не и на парничне поступке по захтевима рехабилитованих лица и њихових наследника за исплату рехабилитационог обештећења, где се у погледу трошкова парничног поступка примењују релевантне одредбе ЗПП и где у коначном одлука о трошковима зависи од успеха странке у парници, а позивом на одредбу члана 153. важећег ЗПП („Сл.гласник РС“ бр.72/11). Ценећи напред изнето а обзиром на чињеницу да је тужена у овој парници имала трошкове одговора на тужбу у износу од 45.000,00 динара, правилно је првостепени суд обавезао тужиоца да туженој надокнади наведени износ обзиром да је изгубио парницу.

Одлука о трошковима поступка правилно је донета, на основу одредбе чл. 153., чл. 154., чл. 162 и чл. 163 ст. 1 – 4. Закона о парничном поступку и Адвокатске тарифе.

Због наведеног, другостепени суд је применом одредбе чл. 390 ЗПП-а, одбио жалбу тужиоца као неосновану и потврдио првостепену пресуду.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-судија,

Татјана Миљуш, с.р.

зто:

Напомена:

Рев 637/2015 од 27.08.2015 одбијена као неоснована ревизија тужиоца, изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 913/14 од 13.11.2014.